DAVA

Franz Kafka

ROMAN

DÜNYA TİLKİ KİTAP KLASİKLERİ

tilki
Kitap

dünya klasikleri
roman

dava
franz kafka

ISBN 978-605-5045-36-4
1.Basım, İstanbul, Eylül 2014, 1000Adet
Genel Seri:55 Dünya Klasikleri:8

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
www.tilkimagaza.com
tilkikitap@gmail.com

Genel Yayın Yönetmeni: Emrah Çelik
Çeviren: İsa Taşgetiren
Editör: Tayfun Gökbek
Kapak Tasarımı: Ajans Tilki
Mizanpaj: Kule Mizanpaj
Engin Matbaacılık/Topkapı

dava

franz kafka

Birinci Bölüm

Josef K.'nın Tutuklanması, Bayan Grubach ve Bayan Bürstner ile Konuşma

Josef K.'ya bir iftira atılmış olmalıydı, çünkü yanlış bir şey yapmadığı halde bir sabah tutuklandı. Her sabah saat sekizde kahvaltı getiren evin aşçısı o gün gelmemişti. Daha önce hiç böyle bir aksama olmamıştı. Josef K. uzandığı yerden başı yastıkta, kendisini aşırı bir merakla izleyen karşı evde oturan yaşlı kadını izledi. Sonra açlık hissiyle hizmetçiyi çağırmak için zile bastı. Tam o esnada kapı vuruldu ve içeri tanımadığı bir adam girdi. Zayıf ama iyi yapılı biriydi, üzerine siyah bir takım elbise giymişti. Takımın üzerinde ne işe yaradığını anlamadığı; ama çok şık duran bir kemer, cepler, düğmeler, tokalar, katlanmış parçalar vardı.

Josef K. yatağından doğrulurken "Kimsiniz?" diye sordu. Adam, sanki odaya girmesinde bir acayiplik yokmuş gibi soruyu duymazlıktan gelerek "Zili mi çaldın?" diye sordu.

"Kahvaltı getirsin diye Anna'yı çağırdım." dedi Josef K. Bir yandan da adamın kim olduğunu çözmeye çalışıyordu. Ama adam hiç oralı değildi. Kapıyı biraz aralayarak, orada olduğu anlaşılan başka birine: "Anna'nın kahvaltı getirmesini istiyor." dedi.

Kapının arkasından gülücükler duyuldu. Seslere bakılırsa, orada birden fazla kişi vardı. İçerideki adam, bu gülüşmelerden başka bir şey duymamasına rağmen, emrivaki bir sesle "Olmaz." dedi.

Josef K. " Bu da ne demek oluyor?" diye söylenerek, yataktan çıkıp

pantolonuna uzandı. "Oradaki adamlar da kim? Bayan Grubach beni böyle rahatsız etmenize nasıl müsaade etti, hemen bunu öğrenmek istiyorum."

Sesini yükselterek söylemişti bunu; ama içerideki adamın gözleri hala üzerindeydi. Adam "Burada kalmanız daha doğru olur." dedi.

"Kim olduğunuzu söylemediğiniz sürece ne burada kalırım, ne de söylediklerinizi dikkate alırım."

Yabancı adam: "Sizin iyiliğiniz için yapıyorum bunu." diyerek Josef K.'ya kapıyı açtı. K., çekinerek girdiği odaya şöyle bir bakınca dün akşamkinden farklı bir şey olmadığını gördü. Bayan Grubach'ın koltuklarla, dantellerle, porselenlerle, fotoğraflarla dolu salonuydu burası. Tek farklılık, açık pencerenin önünde oturan ve Josef K. içeri girdiğinde okuduğu kitaptan kafasını kaldırıp ona bakan bir adamın oluşuydu.

"Odanızdan dışarı çıkmamalıydınız, Franz size söylemedi mi?"

Josef K., bir gözü adının Franz olduğunu öğrendiği oda kapısının eşiğinde duran adamda, "Benimle ne işiniz var sizin?" diye sordu.

Açık pencereden, içerideki hiçbir şeyi kaçırmamak için ihtiyarlara özgü o merakla pür dikkat kendisini izleyen yaşlı kadını gördü tekrar. Bu defa salonun karşısındaki pencereye geçmişti.

"Bayan Grubach'ın böylesi…" diyerek dışarıya doğru adım atan Josef K.'nın yolunu pencere önündeki adam ayağa kalkarak kesti. Kitabı sehpaya koyarken: "Hayır, çıkamazsınız, çünkü tutuklandınız." dedi.

"Anladım zaten, ama neden?" diye sordu Josef K..

"Onu söylemek bizim görevimiz değil, lütfen odanıza girip bekleyin. Soruşturma başladı, her şeyi zamanı gelince öğreneceksiniz. Sizinle bu şekilde nazik konuşarak yetkimi de aşıyorum, Franz'dan başka

umarım ki kimse bunları duymaz. Zaten o da size haddinden fazla müsamahalı davrandı. Dileyelim de, bütün süreçte sizin için görevlendirilen memurlarda olduğu gibi şansınız olsun."

Josef K. oturmaya niyetlendi, ama pencerenin önündekinden başka boşta sandalye olmadığını fark etti. Franz, arkasında başka bir adamla Josef K.'ya doğru yürürken "Bizim ne kadar doğru söylediğimizi anlayacaksın." dedi. Josef K.'nın omuzuna kendisinden biraz uzun olan adam vurup duruyordu. İkisi birden üzerindeki geceliğe bakıyorlardı. Üzerine daha az kıymetli bir şey giymesini, üzerindekini ve diğer çamaşırlarını soruşturma olumlu sonuçlanırsa geri vereceklerini söylediler.

"Eşyalarınızı bize emanet edebilirsiniz." dediler. "Çünkü depoda zaman zaman hırsızlık oluyor, hem davaların bitip bitmediğine bakmadan belirli sürelerde depodakiler satışa çıkarılıyor. Elbette eşyalarınız satılınca size ödeme yapılır. Ama bu ödeme eşyanızın gerçek bedelinin çok altında olur, çünkü depolar en çok fiyat teklifi verene değil, en çok rüşveti verene satılır. Hem de yıllar geçtikçe eşyaların da değeri düşer."

Josef K. anlatılanları pek de önemsemeden dinliyordu, çünkü eşyalarını merak etmekten çok neler olduğunu öğrenme telaşındaydı. İkinci bir memurun göbeği kendisine değiyordu, bu adamın yüzü iri gövdesine hiç de uyumlu olmayacak kadar zayıftı. Bu zayıf surat diğer memurla kendi gövdesinin üstünden kaş göz işaretleriyle anlaşıyordu. Bunlar kimdi, neden bahsediyorlardı? Josef K. yasaların olduğu bir ülkede yaşıyordu. Evine gelip bir baskınla onu tutuklama da neyin nesi oluyordu? Josef K., hayatı hafife almaya, felaket ihtimali olduğunda bile sonuna kadar en kötü senaryoya kulak asmamaya alışkındı. Ama şimdiki durumda bu tavrının doğru olmayacağı hissine kapıldı. Belki de bu bankadaki iş arkadaşlarının ona otuzuncu yaş günü için kurdukları bir oyundu. Bir kahkaha koparsa, şu memurların hepsi birden ona katılacak gibi düşündü. Bir ihtimal bu

memur denilen adamlar bankadaki komisyoncular olabilirlerdi, zaten benziyorlardı da. Josef K., Franz'ı gördüğünden beri bu adamlara karşı alttan almamaya kararlıydı. Daha sonra kendisine, şakaya karşı tahammülsüz olduğunu söyleyecek olsalar da zararı yoktu. Madem bir oyundu bu, o da bu oyuna uyacaktı.

"Müsaadenizle." diyerek memurların arasından neşeli bir tavırla ayrılarak odasına girdi. Arkasından "Akıllı adama benziyor." dediklerini duydu. İçeri girince, hemen çalışma masasının çekmecelerini açtı. Her şey bıraktığı gibi duruyordu; ama heyecanından olsa gerek kimlik belgelerini hemen bulamadı. Bisiklet ehliyeti geldi eline, hemen kapıdaki memura götürmeyi düşündü, ama sonra geçerli sayılabilecek bir kimlik bulana kadar çekmeceleri karıştırmaya devam etti. Salona geri döndüğünde karşı kapıdan Bayan Grubach'ın içeri girmek üzere olduğunu gördü. Bayan Grubach'ın, Josef K.'yı görür görmez yüzünü buruşturarak zoraki bir özür ile kaybolması bir oldu. Bayan Grubach girmeye hazırlandığı odadan kapıyı titizlikle kapatarak geri kaçmıştı.

Josef K. "Buyrun!" diyebilmişti sadece. Elinde kimlik belgeleri odanın ortasında dikiliyor, Bayan Grubach'ın kapattığı kapıya bakıyordu. Memurlardan birinin sesiyle irkildi. Açık pencerenin önündeki masaya oturmuş, kendi kahvaltısını yiyorlardı.

Josef K. "Neden girmedi ki?" diye sordu.

"Girmez, çünkü tutuklusunuz!" dedi uzun boylu memur.

"Neden tutukluymuşum ben? Beni bu halde…"

"Ohhhooo, yine başladığımız yere geldik. Bu sorularınıza cevap veremeyeceğimizi size söylemiştik." diye konuştu memur, kızarmış tereyağlı ekmek parçasını bal kasesine batırırken.

"Cevap vermeye mecbursunuz, işte kimlik belgelerim burada, şimdi siz de bana kimlik belgelerinizi göstereceksiniz; ama önce tutuklanma

emrimi gösterin!" dedi Josef K.

"Ama çok inat ediyorsunuz, bizi zor duruma sokuyorsunuz; halbuki şu an sizin iyiliğinizi bizden daha fazla düşünen yoktur." dedi memur.

"Anlattık ya sana." diye lafa girdi artık adının Franz olduğunu bildiği memur. Josef K. 'ya uzun bir bakış attı, çay fincanını ağzına götürmeden önce.

Josef K. da bu uzun bakışa istemeden uzun bir bakışla karşılık verdi, sonra da elindeki kağıtları uzattı.

"Kimlik belgelerim burada, bakın." dedi.

Uzun boylu memur konuşmaya başladı.

"Ne yapalım kimlik belgelerinizi? Çocuk gibi mızmızlanıyorsunuz. Sizi gözaltında tutmakla görevlendirilen bizlere elinizdeki belgeleri göstererek davanın hemen sonuçlanacağını falan mı düşünüyorsunuz? Biz yalnızca sizi gözaltında tutmak için günde on saat mesai yapan memurlarız, ötesi yok. Elbette bize bu işi veren amirlerimiz tutuklama kararını vermeden önce sık dokuyup ince elemişlerdir. Biz yalnızca alt kadroları tanırız; ama üst kadrodakiler, suçluyu kafalarına göre değil kanunlara göre tespit edip sonra işi bize devrederler. Yasalar çok açıktır, bunda bir yanlışlık yok!"

"Hangi yasaymış o?" diye sordu Josef K..

"Ne diyeyim ki şimdi sana?" dedi memur.

"Bu yasayı galiba siz uydurdunuz." diye cevap verdi Josef K. Anlaşılan, memurlar laf oyunları ile aklını karıştırıp kendilerine hak vermesini istiyorlardı.

"Görürsünüz hangi yasa olduğunu." dedi.

Bu esnada Franz konuşmaya başladı:

"Bak Willem, hem yasayı bilmediğini söylüyor, hem de suçsuz olduğunu iddia ediyor, bu nasıl bir çelişki?"

Willem:

"Evet, doğru söylüyorsun, anlaşılır şey değil!"

Josef K. karşılık vermedi. Alt kadrodan memur olduklarını söyleyen bu adamların laflarından endişelenmeli miyim diye düşündü. Önemli bir şey yapıyormuş gibi görünmeleri olsa olsa ukalalıklarından kaynaklanıyordur. Benim seviyemde bir memur olsaydı, durumu belki de iki cümlede anlatırdı. Odanın boşluğunda bir iki gidip geldi. Gözü karşı binadaki yaşlı kadına takıldı. Bu defa elini beline sardığı yaşlı bir adamı da almıştı yanına. Josef K. bu saçmalığa bir son vermesi gerektiğini düşündü.

"Amirinizle görüşmek istiyorum." dedi.

"O sizi çağıracaktır zaten. Size acizane tavsiyem odanıza gidip, hakkınızda verilecek kararı sessizce beklemenizdir. Bize hakkettiğimiz gibi davranmadınız; her şeyden önce biz özgür insanlarız, sizin durumunuza bakınca kesinlikle saygı gösterilmesi gereken bir üstünlük. Boşuna kendinizi de yormayın, çünkü bundan sonra zaten çok yorulacaksınız. Paranız varsa size karşı kafeden kahvaltı getirelim."

Josef K. bu teklife karşılık vermedi, sessizce olduğu yerde bir süre daha bekledi. Acaba yan odanın, hatta koridorun kapısını açmaya kalkışsa engel olurlar mıydı ki? Belki de işi biraz böyle zorlayarak çözmesi gerekiyordu. Belki de bu sorundan kurtulmanın tek yolu buydu. Ama ya bu defa memurlar üzerine atılıp, kendisini güç kullanarak durdurmaya kalkarlarsa; o zaman adamlara karşı takındığı ezici üstünlük havası tamamen yıkılırdı. Olayların kendi akışında sonuçlanmasının daha mantıklı olacağını düşünerek geri odasına

girdi. Yatağa uzandı, bir akşam önce sabah kahvaltısı için ayırdığı, sehpa üzerindeki elmayı uzanıp aldı. Odada başka bir yiyecek yoktu. İlk ısırışta aldığı tatla "Memurların getireceği herhangi bir yiyecek bu elmadan daha iyi olamaz." diye düşündü. Kendini rahatlamış ve güvende hissetti. En az öğlene kadar bankaya gidemeyeceği açıktı; ama Josef K.'nın mevkisinde bulunan bir adam için bunu sorun etmezlerdi. Başına gelenleri birebir anlatmalı mıydı? Öyle yapmayı düşünüyordu. Ya inanmazlarsa! O zaman da Bayan Grubach'ı; hatta şu karşı binadaki yaşlı kadını ve yanındaki adamı da şahit olarak gösterebilirdi. Kendisini memurların yerine koyarak düşündüğünde, odasında yalnız bırakmalarının doğru olmadığına hüküm verdi. İntihar edebilirdi. Ama sonra "Neden intihar edeyim ki?" diye düşündü. Yan odada iki adam kahvaltı ediyorlar diye mi? İstese de zaten intihar edemezdi; çünkü kendini öldürmeyi çok saçma buluyordu, denese de başaramazdı. Memurlar kendisine güvendikleri için değil de, ihmalkarlıklarından yalnız bırakmıştı Josef K.'yı. Oysa istedikleri zaman onu kontrol edebilirlerdi. Kontrol etselerdi, dolabın içine saklı duran "Schnaps"tan iki kadeh içtiğini görürlerdi. Birinci kadeh, kahvaltı niyetine; ikinci kadeh ise başına gelebilecek, ne olduğunu bilmediği olaylara karşı cesur durabilmek için. Yan odadan kendisine seslenildiğini duyunca panikledi, kadeh dişlerine çarptı.

"Polis amiri sizi çağırıyor." diye bağırmıştı Franz. Aslında söylenilenden değil, sesin kendisindeki emrivaki resmiyetten ürkmüştü. Yoksa bu haber içini rahatlatmıştı bile denebilir. "Sonunda." diye seslendi, aceleyle dolabı kilitledi ve yan odaya geçti. İki memur oradaydı, kendisini azarlayarak geri odaya gönderdiler.

"Sen kendini ne sanıyorsun be adam, polis amirinin karşısına geceliğinle mi çıkacaksın? Seni karşısında böyle görürse, sağlam bir dayak yersin orada! " diye bağırarak, Josef K.'nın üzerine doğru yürüyüp onu odasındaki dolaba gidene kadar itiklediler.

"Benden ne istiyorsun, lanet olsun, yatakta tutuklandığıma göre

balo kıyafetiyle mi olacaktım? Tabii gecelik olacak üzerimde!" Josef K. sesinde bir hüzün farketti, kontrolü dışında oluşan bu değişikliğe şaşırmıştı.

"Maalesef, buna uyacaksınız!" dediler.

Josef K., "Gereksiz resmiyetler." diye söylense de, bir yandan da eliyle sandalyenin üzerindeki ceketi yokladı, havada tutup sanki memurların onayını alıyormuşcasına baktı. Adamlar kafalarını "olmaz" manasında sağa sola salladırlar.

"Siyah ceket olmalı." dediler.

"Sanki büyük davanın mahkemesi mi?" diye kendisinin de ne anlama geldiğini bilmediği bir cümle söyledi.

Memurlar yan yan gülerek:

"Siyah ceket!" dediler.

Sonra dolabını açıp elbiseleri inceledikten sonra, en sevdiği siyah ceketini çıkardı. Bu ceketi ilk giydiğinde bele oturan kesimine çevresindekilerin nasıl hayran kaldığını anımsadı. Bir de temiz gömlek çıkarıp giymeye başladı. Memurların, kendisine zorla banyo yaptırmayı unuttuklarını düşünerek işlerin hızlandığına sevindi. Bu esnada Willem, Franz'ı, Josef K.'nın giyindiğini haber vermesi için polis amirine gönderdi.

Az sonra Josef K. memur Willem'i takip ederek, yan odadan iki kanatlı kapısı olan başka bir odaya girdi. Bu oda, yakın zamanlarda buraya taşınan daktilo sekreteri Bayan Bürstner'in odasıydı. Bu kız sabah erkenden işe gider, akşam geç vakitte dönerdi. Josef K. ile karşılaştıklarında kısa bir selamlaşmadan başka aralarında hiçbir konuşma geçmemişti. Yatağın kenarındaki masa, polis amirinin çalışması için odanın ortasına kadar çekilmişti. Polis amiri masanın

arkasında bacak bacak üstüne atmış, bir elini de sandalyenin sırtına dayamış oturuyordu. Odanın köşesindeki üç genç adam Bayan Bürstner'in bir hasır üzerinde duvara tutturulmuş fotoğraflarına bakıyorlardı. Karşı binadaki yaşlı insanlar hala olup biteni izlemek için penceredeydiler. Sayıları artmıştı. Hemen arkalarında, onlardan biraz daha uzun, gömleğinin önü açık, kızıl sakallarını kaşıyan bir adam duruyordu.

Polis amiri, dalgın dalgın etrafına bakan Josef K.'nın dikkatini çekmek için "Josef K. sen misin?" diye sordu. Josef K. başını salladı.

"Bu sabahki yaşadıklarınız size çok tuhaf gelmiş olmalı." dedi. Bu esnada masanın üzerinde duran kibrit, şamdan, masa lambasının yerini sanki mecburi bir görevmiş gibi değiştirdi. Josef K. makul bir adamla karşılaştığını düşünerek:

"Evet, tuhaf; ama öyle ama mühim bir durum değil bence."

"Yani öyle çok da tuhaf değil, diyorsunuz?"

Polis amiri, masanın ortasına koyduğu şamdanın etrafına diğer eşyaları diziyordu.

"Yok, ben size şimdi şöyle arz edeyim…" oturmak için etrafına bakınarak sandalye arandı. "Oturabilir miyim?" diye sordu.

"Oturmanız uygun olmaz." diye karşı geldi polis amiri.

Sözlerine sanki hiç ara vermemiş gibi devam etti Josef K. : "Şöyle arz edeyim ki, otuz yıllık hayatımda hep kendi ayaklarım üzerinde durdum. Öyle şeylerle karşılaştım ki, şimdi bu sabah yaşadığım olayı tuhaf karşılamakla birlikte, öyle aman aman bir felaket saymam."

"Çok kötü bir şey değil yani?"

"Yani şu an bu olayın bir şaka olduğunu söyleyesim geliyor; ama iş,

bir şakadan çok daha ciddi gözüküyor. Hani bir şaka olsa, siz de dahil, bu evdeki herkesin işin içinde olması icap eder. Bu yüzden bu işin bir şaka olduğunu hiç sanmıyorum."

"Doğru, şaka değil." dedi polis amiri kibrit kutusundaki taneleri sayarak.

"Ama bir yandan da…" sesini biraz yükselterek konuşuyordu Josef K.; çünkü odadaki herkesin kendisini duymasını istiyordu. "Ama bir yandan da önemli bir şey olmadığını düşünüyorum, çünkü bir suç işlemedim. Ama esas sorun neyle suçlandığımı bile bilmiyorum. Bu görevin başında kim var, siz memur musunuz? Memursanız, üniformanız niye yok? Herhalde buna üniforma demeyeceksiniz?" Franz'ın üzerindeki elbiseyi gösteriyordu. "Eminim ki her şey açıklığa kavuşunca bu yanlışlık için birbirimize dostça veda edip ayrılacağız."

Polis amiri elindeki kibrit kutusunu masaya bıraktı. "Yanılıyorsunuz." dedi. "Ne ben, ne de buradaki beyler, sizin davanızdan sorumlu esas kişiler değiliz. Hatta davayla ilgili en ufak bir bilgimiz dahi yok. Üzerimizde en şatafatlı üniformalar da olsa size bir faydası olmazdı; çünkü sizin neyle suçlandığınızı dahi bilmiyoruz. Yalnızca sizin tutuklu olduğunuzu söyleyebilirim. Eğer memurlar size başka şeyler söylediyse hiç itibar etmeyin, bir boşboğazlık olarak görün bunu. Hem bizim hakkımızda kafa yormayı bırakıp kendi haliniz üzerine düşünmeniz sizin için daha iyi olur. Masum olduğunuzu da o kadar çok söylüyorsunuz ki, size duyulan iyi niyeti yıkıyorsunuz. Çok fazla konuşmanıza da gerek yok, zaten davranışlarınızı gözlemleyebiliyoruz. Konuşmak size faydadan çok zarar getirir."

Josef K., gözlerini iyice açmış polis amirine bakıyordu. Kendisinden daha genç gözüken bu adam, sanki karşısında bir çocuk varmış gibi akıl veriyordu. Acaba fazla açık sözlü olduğu için mi böyle tepki gösteriyordu? Üstelik ne ile suçlandığını ve davayı kimin yürüttüğünü bile öğrenememişti. Gerginlikle odanın içinde yürümeye başladı.

Gömleğinin kollarını sıyırdı, göğüs düğmesini yokladı, saçlarını eliyle düzeltti. Kenardaki üç adamın yanından geçerken, "Yok, bu işte hiçbir mantık yok!" diye söylendi. Adamlar öfkeli ve ikaz edici bir tavırla kafalarını çevirip Josef K.'ya baktılar. Josef K. polis amirinin masasının önünde durdu ve:

"Savcı Hasterer Bey çok yakın arkadaşımdır. Kendisiyle telefondan görüşebilir miyim?"

"Tabii, görüşebilirsiniz, bir işe yarar mı peki? Haa, kendisiyle özel bir meseleniz hakkında konuşacaksanız orasını bilemem." dedi polis amiri.

Josef K. öfkeden daha çok şaşkın bir ses tonuyla bağırmaya başladı: "Ne işe mi yarar? Siz kendinizi ne sanıyorsunuz? Sabahın köründe baskına uğruyorum, neyle suçlandığımı bile bilmeden tutuklanıyorum, bunlar normal şeylermiş gibi savcıyı aramama şaşırıyorsunuz! Bunlar da saçma hiçbir şey yoksa aramam ben de o zaman!"

"Buyrun, lütfen arayın." diyerek koridordaki telefonu işaret etti polis amiri.

"Yok, aramayacağım, vazgeçtim." dedi Josef K. ve pencereye doğru yürüdü. Üç meraklı komşusu hala karşı penceredeydiler. Öyle bir merakla izliyorlardı ki, Josef K. ile bakışları çakışıncaya kadar rahatsız olmadılar bile. İki ihtiyar geri çekilir gibi oldular, ama arkalarındaki adam onları tuttu. "Seyircilerimiz var, baksana!" diye parmağıyla polis amirine karşı binayı işaret etti. "Defolun buradan!" diye bağırdı. Birkaç adım geriliediler, ihtiyar kadın ve adam öteki adamın arkasına geçtiler, mesafeden dolayı söyledikleri anlaşılmıyordu; fakat dudaklarının kıpırdadığı gözüküyordu. Biraz sonra, her an pencereye üşüşecek bir tavırla geri çekildiler. "Nezaketsiz insanlar!" dedi Josef K. geri dönerken.

Polis amirine baktığında söyledikleri ile hiç ilgilenmiyordu, ellerini

masaya uzatmış, sanki parmaklarının uzunluğunu kıyaslıyor gibiydi. İki memur üstünde örtü olan bavulun üzerine oturmuş, elleri ile dizlerini ovuyorlardı. Diğer genç olan üç adam elleri bellerinde ayakta duruyor, boş gözlerle etrafa bakıyorlardı. Odadaki hava terkedilmiş bir çalışma odasını andırıyordu.

Josef K. "Evet, beyler!" dedi. "Gördüğüm kadarıyla artık benimle işiniz bitti. Soruşturmanın haklı haksızlığını bir tarafa bırakıp dostça el sıkarak bitirelim bu işi. Sanırım siz de öyle düşünüyorsunuz. Haydi o zaman!" Elini polis amirine doğru uzattı.

Polis amiri başını kaldırıp Josef K.'nın kendisine doğru uzatılan eline kaşlarını çatarak baktı. Sonra ayağa kalktı. Bayan Büstner'in yatağı üzerindeki silindir şapkayı alarak başına geçirdi.

"Sizin için ne kadar kolay bu işler" diye cevap verdi Josef K.'ya. "Dostça bitirelim öyle mi? Elbette her şeyin berbat olduğu fikrine kapılmanızı istemem, sadece tutuklusunuz o kadar. Size artık bankaya gidebileceğinizi söylemem gerekir, ayrılabiliriz, tabii ki şimdilik."

"Bankaya mı? Hani tutukluydum?" Josef K. dalga geçer gibi konuşuyordu. Tokalaşmak için uzattığı el havada kalmış olsa da kendini bu adamlardan daha üstün hissediyordu. Fakat gitmeye kalkarsa, polis amirinin memurlara emir verip hemen kendisini tutacaklarından da emindi.

"Tutukluysam, bankaya nasıl gideyim?" dedi.

"Beni tam anlamadınız sanırım." dedi polis amiri. "Tutuklusunuz elbette, ama işinize gidebilirsiniz, günlük yaşamınıza devam etmenize kimse engel olmayacak."

"Tutuklanmak o kadar da kötü bir şey değilmiş, o zaman."

"O zaman tutuklandığımı söylemeseniz de olurmuş," diyerek biraz

daha yaklaştı Josef K.. Ötekilerin de yaklaşmasıyla kapının önü bir hayli kalabalıklaştı.

"Bana verilen görev buydu." dedi Franz.

"Hiç mantıklı bir görev değil." dedi Josef K. dudak bükerek.

"Olabilir." diye cevap verdi polis amiri. "Ama bunu tartışacak değilim, bankaya gitmek istiyorsunuz sanıyordum; ama sizin durup konuştuğunuz şeylere bakılırsa, size hiç sıkıntı yaşatmadığım ortaya çıkıyor. Gidip gelmenizde sorun olmasın, dikkat çekmesin diye de şu üç iş arkadaşınızı buraya getirdim. Bayan Büstner'in fotoğraflarına bakan gençlere baktığında aynı iş yerinde çalışan kişiler olduğunu birden farketti. Fakat o çokbilmiş polis amiri, iş arkadaşı demekle yanılmıştı; çünkü bunlar bankanın küçük memurlarıydı. Şimdiye kadar nasıl da fark etmemişti? Polis amiri ile memurlar Josef K.'yı öyle çok oyalamıştı ki, onları tanıyamamıştı bile. Dik duruşlu, ellerini sürekli sallayan Rebensteiner, gözleri göz çukurlarına kaçmış sarışın olan Kullich ve bir tik yüzünden her an gülümseyen bir yüzü olan Kaminer'di.

Josef K. "Günaydın, sizi fark edememişim, işe gidelim o zaman." diyerek önünde eğilen üç gence elini uzattı. Üçü de bu anı bekliyormuş gibi başlarıyla selam verdiler. Fakat Josef K. 'nın şapkasını odasında unuttuğunu fark edince, birbirlerinin ardınca koşarak onu almaya gittiler. Josef K. arkalarından onları izledi, en arkadan giden umursamaz tavrıyla Rabensteiner'di, şapkayı getiren Kaminer oldu. Şapkaya uzanırken, Kaminer'in gülümsemek istese de gülümseyemeyeceğini, çünkü her an gülümser durumda olduğunu düşündü. Bayan Grubach, herkes geçerken koridorun kapısını açtı, biraz önceki davranışlarından dolayı yüzünde bir mahcubiyet belirtisi yoktu. Josef K.'nın gözleri her zamanki gibi beline sıkı sıkı bağlanmış önlüğüne takıldı. Aşağı inince saatine baktı. Yarım saat gecikmişti, daha fazla bu süreyi uzatmamak için araba tutmaya karar

verdi. Kaminer, bir araba ayarlamak için köşeye doğru koştu, diğer ikisi Josef K. 'yı meşgul etmeye çabalıyorlardı. Kullich karşı binanın kapısını gösterdi. İri cüsseli, sakallı adam orada dikilmiş bakınıyordu. Adam kendini çok ortada kalmış hissedecek ki duvara yaslandı, muhtemelen ihtiyar kadınla adam da merdivende bekliyorlardı. Josef K. orada olmalarına hiç şaşırmadığı bu adamları gösterdiği için Kullich'e sinirlendi. Ne tepki vereceklerini hiç hesaba katmadan, "Ne bakıyorsunuz?" diye seslendi. Ama herhangi bir cevap almaya fırsat kalmadı, gelen arabaya yerleşip, hareket ettiler.

Bu esnada polis amiri ve memurların gidişlerini gözden kaçırmıştı. Bu hengamede, her nasılsa, Josef K. 'nın gözüne ilişmeden ortadan kaybolmuşlardı. Josef K. daha dikkatli olması gerektiğini düşündü. Yine de ne tarafa gittiklerini öğrenme merakıyla, beline kadar sarkarak arabadan dışarı baktı. Sonra hemen bundan vazgeçip koltuğa yaslandı. Esas şimdi, yanındakilerin kendisine moral vermelerini istiyordu; ama adamlar yorgun gibiydi, Rabansteiner sağa, Kullich sola bakınarak kendi dünyalarına dalmışlardı. Yalnızca o durgun gülümseyen yüzüyle Kaminer kendisiyle ilgili gibiydi. Ona takılmayı düşündü; ama ne yazık ki insancıl değerler onun bu kusuruyla ilgili herhangi bir imaya hoş bakmıyordu.

Josef K. akşam dokuz gibi işten ayrılıyor, arkadaşlarıyla kısa bir yürüyüş yaptıktan sonra kendisi için özel bir masa ayrılmış lokantaya gidiyor, burada yaşlı insanlarla saat on bire kadar oturuyordu. O senenin başlarındaki genel programı böyleydi. Bu programa uymadığı zamanlar da oluyordu. Banka müdürü işindeki başarısından dolayı teşekkür etmek için onu arabayla gezmeye veya villasına yemeğe götürüyordu. Ayrıca haftada bir gün Elsa adlı bir kıza uğruyordu. Elsa geceleri bir lokantada garsonluk yaptığı için Josef K. 'yı yalnızca gündüzleri yatağında misafir edebiliyordu. Fakat o gün, yoğun çalışma, cafcaflı doğum günü tebrikleri gibi şeylerden dolayı akşam zor olmuştu, erkenden eve gitmeye karar verdi.

Gün içerisinde çalışırken sabahki olayların Bayan Grubach'ın evinde büyük bir sıkıntıya yol açtığını ve bu sıkıntıyı ancak kendisi eve giderse çözebileceğini düşündü. Sorunu çözünce zaten herkes bu olayı iki üç güne unutacak, evdeki hayat normal akışına dönecekti. Bankadaki genç memurlar için de endişelenilecek bir durum yoktu, işlerine dalmışlardı ve davranışlarında herhangi bir sıra dışılık yoktu. Josef K. gün içerisinde sebepler uydurarak, onları tek tek ve toplu şekilde birkaç kez yanına çağırmış, her defasında da içi rahatlamış şekilde geri göndermişti. Akşam, saat dokuz buçuk gibi evin önüne geldiğinde garaj kapısının önünde bacaklarını yayarak rahat rahat piposunu tüttüren bir genç gördü. Karanlıkta kim olduğunu çıkaramadı, bir iki adım yaklaşarak:

"Kimsiniz?" diye sordu.

"Kapıcının oğlu, beyim." diye cevap verdi genç, piposunu ağzından indirerek.

Josef K. bastonun ucu ile yere vurarak: "Kapıcının oğlu?" diye sordu.

"Bir arzunuz mu vardı efendim? Babamı çağırayım hemen."

"Yok, yok, bir isteğim yok." diye cevap verdi Josef K. Sesi, sanki genç çocuk bir kabahat işlemiş de o da babacanlıkla onu görmezden gelmiş bir havadaydı. Merdivene tırmanmadan önce bir defa daha dönüp çocuğa doğru baktı.

Kendi odasına gitmek yerine, bir an önce konuşmak için doğrudan Bayan Grubach'ın kapısını çaldı. Bayan Grubah, masanın üstüne yığdığı eski çorapları yamamakla meşguldü. Josef K. bu kadar geç bir saatte geldiği için özür diledi. Bayan Grubach ise gayet içtenlikle özüre gerek olmadığını, her zaman kendisinin hizmetinde olduğunu, en iyi kiracısının kendisi olduğunu söyledi. Masa üzerinde sabahki kahvaltı tabağı kaldırılmıştı, kadın eli her şeyi nasıl da beceriyor diye düşündü. Kendisi olsa, o bulaşığı olduğu gibi atar uğraşmazdı bile.

Bayan Grubach'a hayranlıkla baktı. Bayan Grubach'ın çorap dolu masasındaki sandalyeye oturdu. Eliyle çorap yığınlarını karıştırıyordu.

"Gecenin bu saatinde hala çalışıyor musunuz?" diye sordu Josef K.

"İş yetişmiyor ki, gündüzleri kiracıların işlerine koşturuyorum, kendi işime ancak bu saatte bakabiliyorum," dedi Bayan Grubach.

"Bugün size bir zahmet de ben çıkardım galiba."

"Ne zahmeti?" diye sordu kadın, bir yandan çorapları yamamaya devam ederken.

"Sabahki adamlar…"

"Şunları diyorsun, yok yok, çok da sorun olmadı." diyerek günlük neşeli haline büründü.

Josef K. sessizce Bayan Grubach'ın yamamak için çorabı eline alışını izledi. "Konuyu açtığım için şaşırmış gibiydi. Hatta benim suçlu olduğumu düşünür gibi bir hali de var. Muhakkak konuşmalıyım, yaşlı bir kadınla bunu yapamayacaksam kiminle yaparım?" diye düşündü. "Evet, sabahki adamlar; ama bir daha böyle bir şey olmayacak." dedi.

Bayan Grubach kederlenmiş gibi bir ses tonuyla: "Hayır, bir daha olmaz." dedi.

"Bunu gerçekten inanarak mı söylüyorsunuz?"

Bayan Grubach daha alçak bir sesle: "Elbette! Çok da kötü bir şey gelmedi ya başınıza, dünyada neler oluyor her gün. Bay Josef K., madem benimle açık konuşuyorsunuz size şunu söyleyeyim, memurlar bana bir şeyler anlattı. Söz konusu olan şey sizin huzurunuz ve ben sizin ev sahibiniz olarak konuyla herkesden daha çok ilgiliyim. Bir şeyler anlattılar, ama çok da önemsemiyorum. Tutuklandığınızı söylediler, ama bu kötü bir tutuklanma gibi değil. Bir hırsızın tutuklanması gibi

değil. Sizin tutuklanmanız daha üst mevkiden bir şey gibi geldi bana. Tuhaf konuşuyorsam affedin, ama normal bir tutuklanma değil bu, ne olduğuna da benim aklım yetmedi, zaten illa anlamam da gerekmiyor.

"Söylediklerinizçok doğru Bayan Grubach, hemen hemen tamamına katılıyorum. Ama bence bu yüksek mevkiden bir iş falan değil, bu iş bir hiç hükmünde. Mesela sabah Anna'nın ortalıkta olmadığına kızmasaydım, gidip kahvaltımı mutfakta yapsaydım, elbiselerimin de oraya getirilmesini isteseydim, yani daha makul hareket etseydim, belki de bu olayla hiç karşılaşmayacaktım. Ama boşta bulunmuş oldum. Mesela bankada olsaydım hiç böyle davranmazdım. Orada durum çok farklı, emrimde bir odacı var, bankanın içiyle dışıyla ayrı ayrı görüşebileceğim iki telefon var. Müşteriler, memurlar, sürekli birileri gelir gider, çok yoğun olurum. Orada böyle bir olayla karşılaşmayı isterdim doğrusu. Maalesef böyle bir şeyi burada yaşadım, ama artık geçti bir şekilde. Ben sadece sizin gibi yol yordam bilen bir bayanın sabahki yaşananlar hakkında ne düşündüğünü öğrenmek istemiştim. Şimdi elinizi uzatın lütfen, anlaştığımızın bir göstergesi olarak sizinle tokalaşmak istiyorum."

Elini uzatacak mıydı acaba? Polis amiri sabah elini havada bırakmıştı. Bayan Grubcah'a dikkatle bakmaya başladı. Ayağa kalktı, Bayan Grubach de kalktı. Biraz sıkıntılı gözüküyordu; çünkü Josef K.'nın söylediklerini anlayamamıştı. Bu şaşkınlıkla yerine hiç uygun olmayarak ağlamaklı bir sesle: "Bu olayı o kadar da büyütmeyin Bay Josef K." dedi. Tokalaşmayı unuttu.

Josef K. birden kendini çok yorulmuş hissetti. Bayan Grubach'in kendisine vereceği desteğin bir anlamı olmadığını fark etti. "Çok da büyütmüyorum." diye cevap verdi. Kapıya kadar yürüdüğünde geri dönüp: "Bayan Bürstner evde mi?" diye sordu.

Bayan Grubach kuru bir gülümsemeyle: "Hayır." dedi. "Tiyatroya gitti, bir notunuz varsa ileteyim."

"İki cümle bir şey diyecektim."

"Anladım, ama ne zaman gelir bilemiyorum, tiyatroya gittiği günler çok geç saatlerde dönüyor çünkü."

"Çok önemli br şey değil, bu sabah odasını kullanmak mecburiyetinde kaldığım için özür dileyecektim yalnızca." dedi Josef K.

"Çok düşüncelisiniz Bay Josef K.; ama buna gerek kalmadı, küçük hanımın hiçbir şeyden haberi yok, sabah evden ayrıldığında her şey nasılsa, şimdi de öyle. İsterseniz bakın." dedi Bayan Grubach ve Bayan Bürstner'in oda kapısını açmak için ilerledi.

Josef K. "Size inanıyorum, çok teşekkür ederim." dedi, ama yine de açılan kapıdan içeriye göz atmak için yürüdü. Ay ışığı, karanlık odaya huzurlu bir aydınlık vermişti. Her şey yerli yerinde gibiydi, pencerenin kulpunda asılı duran bluz yoktu, yatağın üstündeki yastıklar kabartılmıştı.

Josef K. sanki sorumlusu Bayan Grubachmış gibi: "Bayan Bürstner genellikle geç dönüyor." dedi.

"Genç kız, ne yaparsın." diye anaç bir cevap verdi, Bayan Grubach.

"Evet, ama bu işin sonu da var."

"Olmaz mı, belki düşündüğünüz şey olmuştur bile. Bayan Bürstner hakkında kötü konuşmak istemiyorum ama… Esasında çok cana yakın, görgülü, çalışkan bir kız; ama onuruna leke getirecek şeylere karşı daha dikkatli olmalı. Bu ay içerisinde onu sokakta her defasında farklı iki adamla gördüm. Çok üzüldüm, bunu yalnızca size anlatıyorum, onunla da aslında bu konuyu konuşmam gerekir. Gerçi onu hususi olarak bu iş için takip de etmiyorum.

"Bu hiç doğru bir davranış değil!" dedi Josef K., kızdığını saklamaya gerek görmeden. Söylediklerimi tamamen yanlış yere çektiniz. Bu

konuyu kendisine hiç açmamanızı tavsiye ederim., Ne yapacağınıza karışmakla belki fazla ileri gitmiş oldum . Dilediğinizi yapın.

"Bay Josef K., beni yanlış anladınız; zaten onunla hemen konuşma niyetinde değilim, biraz daha gözetlemeliyim. Gördüklerimi bir size anlattım. Pansiyonun temiz kalması tüm kiracıların yararınadır. Benim başka bir derdim mi var sanki!"

"Temiz mi?" diye öfkeyle sordu Josef K., aralık oda kapısının önüne geldiğinde. "O zaman beni yollamakla işe başlayabilirsiniz!" diyerek hızla kapıyı suratına kapattı, kapıya hafifçe vurulduğunu duydu, ama önemsemedi. Uyumak istemiyordu, hem böylece Bayan Bürstner'in gelişini de takip edebilecekti. Belki iki dakika konuşabilecek bir fırsat da yakalayabilirdi. Pencereden dışarı bakarken Bayan Bürstner'i pansiyondan kendisiyle birlikte ayrılmaya ikna ederek Bayan Grubach'ı cezalandırmayı aklından geçirdi. Fakat bunun abartılı olacağına karar verdi. Evden ayrılma fikri acaba sabahki yaşanan olaylar yüzünden mi aklına gelmişti? Bu çok gereksiz bir hareket olurdu. Boş sokağı seyretmekten sıkılınca içeri girdi. Eve girenleri görebilmek için koridorun kapısını açık bırakarak, saat on bire kadar kanepeye uzanıp puro içti. Sonra sanki Bayan Bürstner'in geliş saatini erkene çekebilecekmiş gibi koridorda gezinmeye başladı. Aslında onunla konuşup konuşmamanın kendisine hiçbir faydası olmayacağını biliyordu, yüzünü bile net anımsayamıyordu. Ama yine de konuşmak istiyordu. Eve geç dönmesinin yarattığı huzursuzluğu ona göstermek istiyordu. Üstelik bu akşam yemek yiyememesinin ve söz verdiği halde Elsa'nın yanına gitmemesinin sebebi de yine oydu.

Merdivende ayak seslerini duyduğunda saat on bir buçuğu geçmişti ve kendi odasındaymış gibi rahat rahat gürültü yaparak koridorda geziniyordu. Gelen Bayan Bürstner'di. Evin kapısını kapattı, bir ürpertiyle ince ipek şalını omuzlarına attı. Josef K. ışık yakmayı unutmuştu, bu yüzden kendisini farketmesi çok zordu, bir anda ortaya çıkıverse kızın üstüne saldıran bir serseri durumuna düşecekti. Her

an odasına gidebilirdi, bu durumda da onunla konuşması bu gece için imkansız olurdu. Ne yapacağına karar verememişti. Fırsatı kaçırma endişesi ile kısık sesle "Bayan Bürstner." diye seslendi. Sesi yalvarır gibi çıkmıştı.

Bayan Bürstner şaşkınlıkla koca koca açılan gözleri ile odanın içine bakmaya başladı. "Kim var orada?" diye sordu.

"Ben Josef K." diyerek Bayan Bürstner'e doğru yaklaştı.

"Haaa, siz miydiniz? Bay Josef K., iyi akşamlar efendim." diyerek elini uzattı.

"Sizinle konuşmalıyım, müsait misiniz?"

"Şimdi mi?"

"Şimdi."

"Şimdi konuşmak için hiç de uygun bir zaman değil"

"İki saattir konuşmak için sizi bekliyordum, lütfen."

"Ama tiyatrodaydım, bunu nereden bilebilirdim ki?"

"Haklısınız, ama sizinle konuşmamı gerektirecek sebepler oldu bugün."

"Elbette konuşabiliriz, kısa bir konuşmaysa; çünkü çok yorgunum. Burada konuşmamız uygun olmaz, herkesi rahatsız ederiz. Odama gelin. Ben odama geçeyim, ışığı yakınca siz de hemen gelin."

Josef K. kızın dediklerini yaptı. Hatta ışığı yakmasına rağmen biraz fazla beklemiş olacak ki, Bayan Bürstner fısıldayarak ona seslendi. "Buyrun." diyerek oturması için kanepeyi gösterdi, kendisi ise yorgun olduğunu söylemesine rağmen, karyolanın demirine sırtını vererek ayakta kaldı. Çiçeklerle süslü küçük şapkası hala başındaydı.

DAVA

Franz Kafka

Franz Kafka'nın sıra dışı romanı "Dava", bir sabah uyandığında tutuklandığını; ama günlük yaşamına devam edebileceğini öğrenen banka şefi, çapkın Josef K.'nın dramatik öyküsü. Neyle suçlandığını dahi bilemez, ne mahkeme, ne de yargıç vardır. Hatta suçun ne olduğunu bile hiçbir zaman öğrenemeyecektir.

Tuhaf şekilde çevresindeki herkesin "dava" yla bir ilgisi vardır. Josef K. başlangıçta hiç önemsemediği davasının merkezine doğru yavaş yavaş çekilerek, tüm direncini yitirecek ve teslim olacaktır.

Dünya Klasikleri arasında ilk sıralarda anılan "Dava" dilimize en yakın ve okunabilir çevirisiyle yeniden sizlerle.

Franz Kafka, "Dava"sı ile gerçeğin içinde yarattığı gerçek dışı öyküsüyle beni boğdu. Josef K. öldü, ben ölümü bir hayata dağıtarak yaşadım.

Benjamin AE

DÜNYA tilki Kitap KLASİKLERİ

tilkikitap.com
TilkiKitap
TilkiKitap

www.tilkimagaza.com
Online kitap satış sitesi.

ISBN: 978-605-5045-36-4
9 786055 045364